

การศึกษาสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1
A Study of the States of Promoting Sufficiency Economy Philosophy-based Lifestyle
in the Educational Opportunity Expansion Schools under Kamphaengphet
Primary Educational Service Area Office 1

นงลักษณ์ ใจฉลาด, จารุวรรณ นาทัน , นิรดา เวชยาลักษณ์,
นิคม นาคอ้าย, อุดลย์ วังศรีคุณ¹

Nongluck Jaichalad, Jaruwat Natun, Nirada Wechayaluck,

Nikom Nak Ai, Adul Wangsrikoon

Corresponding Author E-mail: dr.nongluck@psru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ จำนวน 353 คน รวม 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และองค์ความรู้จากการวิจัย ในภาพรวม สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักยับยั้งชั่งใจในการอยากได้อย่างมี ยึดถือความประหยัด ลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีวิต จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกินสมควรตามอัตภาพ และฐานะของตน

คำสำคัญ: การส่งเสริมการดำเนินชีวิต, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objective of this research was to study the states of promoting sufficient economy philosophy-based lifestyle in the educational opportunity expansion schools under Kamphaengphet Primary Educational Service Area Office 1. This was quantitative research. The samples used in this research were 44 school administrators and 353 heads of department (397 people in total). The instrument used in this study was a five-rating scale questionnaire. The data were analyzed by using mean and standard deviation. The results were found that the states of promoting sufficient economy philosophy-based lifestyle in the educational opportunity expansion schools under Kamphaengphet Primary Educational Service Area Office 1 in general was at a high level ($\bar{X} = 4.05$). The aspect with the highest mean was having good self-defense, ($\bar{X} = 4.08$), while the aspect with the lowest mean was reasoning ($\bar{X} = 3.99$). New body of knowledge that the schools encourage a students know how

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

to restrain themselves in wanting and wanting, save and reduce the luxury of living, organize activities to encourage students to live in moderation according to their identity and position.

Keywords: Lifestyle promotion, Philosophy of sufficient economy, Educational opportunity expansion schools

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบัน วิธีการดำเนินชีวิตและค่านิยม เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ขาดความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ขาดเหตุผลในการใช้จ่ายและขาดภูมิคุ้มกันที่จะเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจมากขึ้นโดยเฉพาะปัญหาความยากจน จากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีข้อความตอนหนึ่งว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” เป็นกระแสพระราชดำรัสที่เน้นให้ราษฎร มีคุณธรรมด้านความพอเพียง มีความพึงพอใจในสิ่งที่ตนมี ดำรงชีวิตโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น อันจะนำไปสู่รากฐานชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา, 2542, น. 48 – 49)

กระทรวงศึกษาธิการได้มีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญดังกล่าวและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) มุ่งเน้นนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาคนและประเทศชาติ จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิต อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับ การเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการเกื้อกูล พัฒนาทักษะ ให้คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ต่อยอดสู่การสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิดสร้างสรรค์ ปลุกฝังการพร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พัฒนาคนด้วยการ เรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานและเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สร้างจิตสำนึกให้คนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม เศรษฐกิจ กฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน สร้างค่านิยมการผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เรียนรู้การรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ มุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มินิสัยใฝ่รู้ รักการอ่าน ตั้งแต่วัยเด็กและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน ประชาชน สื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสร้างค่านิยมให้คนไทยภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิดและสร้างความเป็นเอกภาพในสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรมร่วมกับประชาคมโลกโดยเฉพาะประชาคมอาเซียนให้เกิดการไหลเวียนทางวัฒนธรรมในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประชาชนในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สุเมธ ตันติเวชกุล (2549, น. 117-128) กล่าวว่าโดยสรุปว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสังคมทุกระดับดังนี้ 1) ระดับบุคคลในครอบครัว เช่น สามารถให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้านได้แก่ จิตใจ สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักคำว่า พอ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความสุข มีความพึงพอใจกับชีวิตพอเพียง ยึดเส้นทางสายกลางในการดำเนินชีวิต 2) ระดับชุมชน เช่น รวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถของตนและชุมชน มีความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิกชุมชนให้เกิดพลังทางสังคม และพัฒนาเครือข่ายระหว่างชุมชนต่าง ๆ 3) ระดับประเทศ เช่น ชุมชน/สังคมหลายๆแห่งร่วมกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียง และพร้อมกันจึงค่อยๆดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญขึ้นเป็นลำดับ ๆ ต่อไป ทั้งนี้ เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ (2550, น. 39) ได้กล่าวโดยสรุปได้ว่า การปฏิบัติที่แสดงถึงความพอประมาณ คือ การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า การใช้เวลา หรือพลังกำลังในการทำงานโดยคำนึงถึงความพอประมาณของ

สุขภาพทางร่างกายและจิตใจให้อยู่ในสภาพที่เป็นปกติดี การมีความต้องการสิ่งต่าง ๆ อย่างพอประมาณ และเสรี พงศ์พิศ (2550, น. 138) ได้กล่าวโดยสรุปได้ว่า การดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีเหตุผล ควรมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนอย่ามีหลักวิชา การดำเนินการขององค์กรโดยยึดหลักเหตุผลนั้นควรมีการวางแผนแบบแยกแยะ มีระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยไม่ทำอะไรแบบเฉพาะหน้าและมีแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่ทำได้จริง รวมถึง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, น. 7) กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึง ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอนาคตอันใกล้และไกล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการประกาศนโยบายการจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารูปแบบใหม่โดยสรุปได้ว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยทุกคนเป็นหลักการสำคัญที่ทุกภาคส่วนในสังคมสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อความเจริญของงาน มุ่งสู่ความมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลที่ยึดหลักการสำคัญทั้งในเรื่องการรู้จักพอประมาณ การมีเหตุผล การป้องกันความเสี่ยงเพื่อการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ดำเนินการอย่างมีคุณธรรม อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ถูกต้อง อีกทั้งรัฐบาลได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบูรณาการการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น เพื่อให้ทุกส่วนราชการใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วยกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลงานด้านการศึกษา จึงได้ประกาศนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในปี 2558-2560 โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานกับภาคีความร่วมมือด้านการศึกษาให้มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและมุ่งสู่ความยั่งยืน อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่ระบบการศึกษาและได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับ มีการบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปลูกฝัง อบรมบ่มเพาะ สร้างอุปนิสัยอย่างพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อีกทั้งได้กำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ นำมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนักเรียนสามารถนำวิถีชีวิตของตนเองเข้าสู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นไปตามศักยภาพของตนเองและลักษณะของภูมิสังคม มีการบูรณาการทั้งในส่วนของการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาบุคลากร โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนขยายผล (ณรงค์ พิพัฒน์นาคัย, 2558)

จากการติดตามการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านมา มีสถานศึกษาสมัครใจเข้ารับการประเมินเพื่อเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือที่เรียกว่า “สถานศึกษาพอเพียง” ปัจจุบันมีสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินทั่วประเทศจำนวน 14,602 แห่ง และมีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน 39 แห่ง โดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนา มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวและมีการประกาศค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ โดยเฉพาะในข้อ 10 ที่กำหนดให้รู้จักดำรงอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะ 3 ปี ตั้งแต่ปี 2558-2560 มีเป้าหมายให้สถานศึกษาทั่วไปต้องผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงครบทุกแห่ง ให้มีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาครบทุกจังหวัดในปี 2558 และครบทุกเขตพื้นที่การศึกษา (225 เขต) ภายในปี 2560 เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาขึ้น ซึ่งได้รับการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากมูลนิธิยุวสถิรคุณ เพื่อให้ศูนย์แห่งนี้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนขยายผล รองรับแผนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและเป็นศูนย์ในการสนับสนุนการดำเนินงาน การประสานงาน

เพื่อส่งเสริมสถานศึกษาในสังกัดและภาคีเครือข่ายให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครบถ้วนตามจำนวนศูนย์การเรียนรู้และสถานศึกษาที่กำหนดไว้ (กมล รอดคล้าย, 2558)

นโยบายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เป็นองค์กรแห่งการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากลก้าวสู่ประชาคมอาเซียนบนพื้นฐานของความเป็นไทยพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาสู่คุณภาพระดับสากล การพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นไทย มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมกิจกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นอย่างไร มีแนวทางที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งในและนอกโรงเรียนได้อย่างไร เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีของชาติไทยและพลเมืองโลกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 49 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ที่ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยตารางเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 แห่ง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร จากสถานศึกษาจำนวน 49 แห่ง โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 42-43) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษา จำนวน 44 แห่ง เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยวิธีการสุ่มแบบช่วงชั้นภูมิตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาโดยจำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มสาระ ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครู โดยจำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูผู้สอน ตามสัดส่วนที่คำนวณได้ โดยวิธีการสุ่มแบบช่วงชั้นภูมิตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถามลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 72 - 74) ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับร้อยละ 97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 397 ฉบับ เก็บรวบรวมได้ 397 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ระดับสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยศึกษาสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	(n = 397)		ระดับสภาพ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านความพอประมาณ	4.07	.786	มาก	2
ด้านความมีเหตุผล	3.99	.793	มาก	3
ด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	4.08	.753	มาก	1
รวม	4.05	.777	มาก	

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวม

จากตาราง 1 พบว่ามีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมพบว่าการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือด้านความพอประมาณ ($\bar{X} = 4.07$) และในด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านความมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.99$)

สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	(n = 397)		ระดับสภาพ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักยับยั้งชั่งใจในการอยากได้อะไร	4.19	.749	มาก	1
2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการ เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและพัฒนาจากภูมิปัญญาชาวบ้านก่อน	4.15	.724	มาก	2
3. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ใช้สิ่งของเกินความจำเป็น	4.11	.835	มาก	5
4. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีความพอดีด้านเทคโนโลยีรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต	4.11	.752	มาก	4
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีความพอดีด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับวิธีการเพิ่มรายได้ และการลดรายจ่าย	4.13	.769	มาก	3
6. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตัดสินใจดำเนินการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.96	.774	มาก	12

สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	(n = 397)		ระดับ สภาพ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
7. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนจัดตั้ง ชุมนุมหรือชมรมออมทรัพย์ ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.02	.777	มาก	10
8. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีการประเมินตนเองในด้านการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ	4.07	.783	มาก	6
9. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน	4.04	.781	มาก	9
10. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและ ชุมชน	4.05	.856	มาก	8
11. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย	4.05	.832	มาก	7
12. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดและรบกวนธรรมชาติน้อยที่สุด	4.01	.769	มาก	11
13. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการนำสิ่งของเหลือใช้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์	3.96	.820	มาก	13
รวม	4.07	0.66	มาก	

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านความพอประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักยับยั้งชั่งใจในการอยากได้อะไรอยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการนำสิ่งของเหลือใช้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$)

สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	(n = 397)		ระดับ สภาพ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียน ยึดถือความประหยัด ลดความฟุ่มเฟือยในการ ดำรงชีวิต	4.20	.722	มาก	1
2. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม และกฎระเบียบ ของโรงเรียนเช่น จัดกิจกรรมการปฏิบัติตามกฎจราจร ฯลฯ	3.92	.800	มาก	10
3. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนพิจารณาความถูกต้องโดยยึดหลักศีลธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิต	3.93	.780	มาก	9
4. สถานศึกษาส่งเสริมให้นำหลักคำสอนทางศาสนาที่สอนให้รู้จักเหตุและผลต่อ การดำเนินชีวิตโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น	3.51	.837	มาก	11
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนพยายามเพิ่มพูนรักษาความดี ที่มีอยู่ให้คงงาม สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	4.01	.809	มาก	8
6. สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักดำรงชีวิตโดยมีการ แก้ไขปัญหา การตัดสินใจ การวางแผนอย่างมีเหตุผล	4.02	.770	มาก	6
7. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต	4.07	.789	มาก	4
8. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตก อยู่ในภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีวิต	4.11	.754	มาก	2

สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	(n = 397)		ระดับ สภาพ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
9. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทาง การค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง	4.02	.818	มาก	7
10. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด เลิก สิ่งชั่วร้ายให้ หมดสิ้นไป ไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัวเอง ทำลายผู้อื่น	4.08	.848	มาก	3
11. สถานศึกษาส่งเสริมการดำเนินการใดๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการส่งเสริมการออม	4.07	.796	มาก	5
รวม	3.99	.793	มาก	

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านความพอประมาณโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียน ยึดถือความประหยัด ลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือสถานศึกษาส่งเสริมให้นำหลักคำสอนทางศาสนาที่สอนให้รู้จักเหตุและผลต่อการดำเนินชีวิตโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$)

สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	(n = 397)		ระดับ สภาพ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตภาพ และฐานะของตน	4.17	.622	มาก	1
2. สถานศึกษาส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยยึดหลักทางสายกลาง ความพอดี พอประมาณ	4.12	.645	มาก	3
3. สถานศึกษาจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้จากสิ่งของเหลือใช้บูรณาการหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	4.12	.632	มาก	2
4. สถานศึกษา ติดตามผลการดำเนิน โครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.06	.805	มาก	7
5. สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.08	.786	มาก	4
6. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดโครงการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.05	.782	มาก	8
7. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอน ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ รายวิชา และทุกระดับชั้น	4.06	.778	มาก	6
8. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการดำรงชีวิต เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมรับการ เปลี่ยนแปลง ในด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอนาคตอันใกล้และไกล	4.00	.835	มาก	10
9. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข มีความสมัคร สมานสามัคคี รู้เท่าทันและเตรียมความพร้อมมีวางแผน มีความรอบคอบ	4.07	.820	มาก	5

สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	(n = 397)		ระดับ สภาพ	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
10. สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเรียนรู้และพัฒนาตน มีจิตสาธารณะและ รักษาสงแวดล้อม	4.03	.825	มาก	9
รวม	4.08	.753	มาก	

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

จากตาราง 4 พบว่า สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอินสมควรตามอัตภาพและฐานะของตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการดำรงชีวิต เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอนาคตอันใกล้และไกล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลศึกษาสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญในรายด้านและนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

สภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล และ 3) ด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้มีสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในปี 2550 ไม่นต่ำกว่า 80 แห่ง และพัฒนาขยายผลในปี 2552 จำนวน 800 แห่ง ทุกจังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น. 11) และให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) มุ่งเน้นนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาคนและประเทศชาติ จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิต อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จึงมีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนบนพื้นฐานของความเป็นไทย พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาสู่คุณภาพระดับสากล การพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นไทย มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร พรหมดี (2553, น. 89) ได้ศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการประหยัด โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 3 ด้านความพอประมาณ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นักเรียน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 มีความกระตือรือร้นในการเรียนและมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นสามารถปรับพฤติกรรมตนเอง โดยลดค่าใช้จ่ายลง ตลอดจนมีการวางแผนการใช้จ่ายดีขึ้น รู้จักการออมทรัพย์ โดยเข้าร่วมโครงการออมทรัพย์กับทางโรงเรียน และเมื่อมีเวลาว่างจะชวนเพื่อนๆ เข้าห้องสมุด อ่านหนังสือ ศึกษาค้นคว้า สืบค้นข้อมูล รู้จักแบ่งเวลาและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา ลอยโพยม (2552, น. 75) ได้ศึกษา การจัดการศึกษาตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2 พบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้เกณฑ์ของ สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นตัวชี้วัดสภาพการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ปณิธา ตะพังพินิจการ (2555, น. 82-86) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในแต่ละด้านมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักยับยั้งชั่งใจในการอยากได้อะไรก็มี สถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียน ยึดถือความประหยัด ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกินสมควรตามอัตภาพ และฐานะของตน แต่ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรพิจารณาในแต่ละด้านมีประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงต่ำที่สุด ซึ่งจะเป็นข้อคิดหาแนวทางที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งในและนอกโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านความมีเหตุผล ดังนั้น สถานศึกษาควรเน้นการส่งเสริมให้นำหลักคำสอนทางศาสนาที่สอนให้รู้จักเหตุและผลต่อการดำเนินชีวิตโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น เน้นการสร้าง ความตระหนักให้นักเรียนในการคิดส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม และกฎระเบียบของโรงเรียน รวมถึงเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนพิจารณาความถูกผิดโดยยึดหลักศีลธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมการคิดเชิงเหตุผลของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

สรุป

จากการดำเนินการวิจัย ศึกษาสภาพการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พบว่า จากกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น สถานศึกษาได้มีความตระหนักในความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตในรูปแบบของการจัดกระบวนการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนานักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิต อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และเน้นการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นไทย มีความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และมีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กมล รอดคล้าย. (2558, 24 มกราคม). สพฐ.ประกาศขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้น 18 กันยายน 2563, จาก <https://www.voicetv.co.th/read/158745>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ที.เอส.บี. โปรดักส์.
- ณรงค์ พิพัฒน์นาค. (2558, 23 มกราคม). สพฐ.ประกาศตั้งศูนย์ขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียง. สืบค้น 18 กันยายน 2563, จาก <https://mgronline.com/qol/detail/9580000008879>
- ธิดา ลอยโพนม. (2552). การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปณิดา ตะพังพินิจการ. (2555). บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. กาญจนบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ. (2550). วิธีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สุทธาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา. (2542). เศรษฐกิจพอเพียง. วารสารมูลนิธิชัยพัฒนา, สิงหาคม, 48-49.
- สุนทร พรหมดี. (2553). การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการประหยัด โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกงาม อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). หลักธรรมตามรอยยุคลบาท. กรุงเทพฯ: สุทธาการพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนายั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พลังปัญญา.

